

ZÁPIS ZE SEMINÁŘE „INSPIRATIVNÍ WORKSHOP K LESNÍ PEDAGOGICE“

Datum: 21. 2. 2018

Místo: ZŠ a MŠ Vroutek

Přítomní: dle prezenční listiny

Cílová skupina: učitelky a učitelé MŠ, 1. a 2. stupně ZŠ, rodiče, příp. dalších organizací podílejících se na vzdělávání

Program: viz specifikace v pozvánce

Lektor: Lukáš KŘIVAN, lektor Vojenských lesů a statků, Valeč

V úvodu semináře lektor představil sebe a svou praxi. Následně představil partnery, kteří jsou zapojeni do lesní pedagogiky – především lesnické SŠ, MZe, Mendelova Universita v Brně, Sdružení lesních pedagogů ČR, městské lesy (KV, Trutnov apod.), LČR.

Lektor dále prezentoval webové stránky s volně stažitelnými výukovými materiály k lesní pedagogice (www.lcr.cz, Lesy HL. m. Prahy, VLS dětem, Lesní pedagogika).

Následovalo info o činnosti VLS v oblasti lesní pedagogiky – VLS začali v roce 2005, 2007 otevřeno informační centrum v Hradčanech, 2015 zřízeno funkční místo „lesní pedagog“, nastolena jednotná koncepce vzdělávání v lesích. Od 2015 probíhala certifikace divizních pedagogů v kurzech Lesní pedagogiky SLŠ Hranice (základní kurz, pokročilé kurzy pro 2. st. ZŠ a SŠ), následoval nárůst poptávky, v současné době převis poptávky.

Edukační programy v lesích jsou zdarma, služba není placená – slouží jako osvěta, pedagogové jsou placeni lesními podniky.

Divize VLS Horní Planá pořádá i lesní tábory na Olšině na Šumavě (kapacita 50 dětí). Od roku 2018 nabízí tábory i Divize Karlovy Vary. Letos proběhne 5 táborů.

Všechny programy Divize VLS Karlovy Vary se odehrávají v okolí Valče či Klášterce nad Ohří na okraji Vojenského prostoru Hradiště. Pořádají se i hromadné akce pro veřejnost (Festival dřeva, Den s armádou ČR, Natura Viva v Lysé nad Labem, Flora Olomouc – jaro a léto, YPEF – Mladí lidé v evropských, Lesnický den v Ralsku, Les, myslivost a kůň na Libavé, Člověk, les a zvěř v KV).

Lesní pedagogika Divize VLS KV v rámci Karlovarského kraje má dotovanou dopravu, bohužel tato možnost se nevztahuje na školy z Ústeckého kraje.

Trasy v rámci Divize VLS KV jsou prozatím 4 : Andělská Hora – Šemnická skála (3 km), Kyselka – Dubina (skalky Skřítků), Bukovina – Mětikalov (lovecký srub s ohništěm), zázemí pro mokrou variantu, Lestkov (u Klášterce) – náročný terén, hrádek. Dle požadavků klientů lze ale exkurzi zrealizovat v podstatě kdekoliv dosahu Divize VLS KV, podmínkou je pouze dostupnost lesního porostu, kde lze prezentovat dané aktivity (pár stromů v parku nestačí).

Po úvodním bloku následovalo představení účastníků, jejich práce s dětmi, setkání s lesem. Zajímavým podnětem byla informace o programu Varyba, který provozuje Infocentrum KV - mají variabilní stezku s pracovními listy, obory atd., jedná se o dobrý tip na výlet. Jako tip na výlet či spolupráci zaujala informace jednoho z účastníků o projektu EVVO v obci Přílezy na Toužimsku.

Po přestávce následovala ukázka interiérových edukačních aktivit:

- 1) Aktivita na zklidnění dětí: žáci dostanou pásky přes oči, lektor vypráví příběh o myslivci, který jde zimním lesem na čekanou a náhle zaslechne zvuk (pustí hlas lišky). Vypráví poeticky, navozuje atmosféru. Pak se odhalí název zvířete, které zvuk vydávalo a následuje povídání o lišce. Velmi pozitivní metoda na aktivizaci sluchu a představitosti.

- 2) Poznávání zvuků a tahu ptáků – Lektor určí, kde jsou ve třídě jednotlivé destinace, do kterých se stěhováví ptáci stěhují na zimu a odkud k nám pak přilétají (Afrika je u tabule, Středomoří u umyvadla apod.). Poté lektor pouští zvuky stěhovavých ptáků, které mohou děti v lese zaslechnout a děti mají letět na místo, odkud pták pochází, např. kukačka kuká, je z Afriky, Afrika ve třídě je u tabule, děti běžící k tabuli. Označení prostoru lze definovat mapou, názvem destinace, zvuk doplnit obrázkem ptáka, následuje povídání o ptácích. Lze i dětem přidělit úlohy jednotlivých ptáků – musí poznat svůj hlas, letí do zimoviště, ostatní je pozorují ...
- 3) Hmat – v sáčku jsou různé předměty, děti pohmatem určují, co to je. Mohou i se zavřenýma očima, pak zapisují, co tam bylo. Variace – přidám k ohmataným předmětům předměty, které tam nebyly, děti určují po paměti, co tam bylo. Metoda na iniciaci hmatových vjemů, seznámení se s tím, co do lesa patří, co ne. Lze použít i na poznávání druhů dřeva.
- 4) Obrázky různých výrobků ze dřeva – co vše se ze dřeva dělá, obrázky výrobků (např. housle, kytara, sešit, topivo). Děti samy jmenují další produkty ze dřeva a další využití dřeva, diskutují. Jaká musí být kvalita dřeva? Jaké dřevo se používá? Rozvíjí se diskuse ohledně využití dřeva podle jeho kvality.

Po ukázce interiérových aktivit následovala vycházka do přilehlého Mlýneckého lesa, který je v bezprostředním dosahu ZŠ a MŠ Vroutek.

Zde následovala ukázka exteriérových aktivit:

- 1) Hra Oplocenka – žáci vytvoří pomocí lana kruh, který symbolizuje oplocenku. Uvnitř je několik dětí, které symbolizují vysázené stroměčky, jejich hlavy tvoří růstový vrchol, rozpažené ruce větve, nohy kmínek, v létě třeba boty kořeny. Ostatní děti se jako srnky, jeleni, prasata a zajáci snaží dostat do oplocenky. Každé ze zvířat poškozují stromek jinak. Srnka okusuje kůru, laň větve, zajíc kmínek, prase podrývá kořeny apod. Když do oplocenky vnikne prase, děti si zují boty, když srna, postaví se na jednu nohu, když zajíc, musí si sednout, když jelen, sklopí rozpažené ruce. Tak demonstrují poškození stromku. Děti se tak učí význam oplocenek.
- 2) Prořezávka lesa – lektor dětem vysvětlí životní cyklus stromu až do doby jeho obmýtí. Poté děti simulují růst stromu. Lektor dětem lanem vymezí prostor, kam se vysypala semínka ze šišky. Děti se ve vymezeném shluknou do skupinky. Nejprve jsou semínky (sedí na bobku, leží), pak klíčí (vystřkují prsty), vyrůstají děložní lístky (vystřkují ruce), kmen, větve, listy/jehličí (děti jdou z dřepu do stoje, rozpažují ruce, roztahují ruce). V tu chvíli se děti tísní, nemohou ruce roztáhnout, přichází leník a udělá probírku – vykácí vadné kusy. Lektor vybírá děti, které třeba stojí křivě, nemají nataženou ruku apod. Pozor na inkluzi, vybírat citlivě, žádné osobní hodnocení, vše se vztahuje ke kvalitě stromků. Děti tak pochopí smysl probírky.

Lektor dále přítomné seznámil s metodou měření stromů pomocí tužky či kusu papíru (<https://www.wikihow.cz/Jak-zm%C4%9B%C5%99it-v%C3%BD%C5%A1ku-stromu>) a s následným výpočtem objemu dřeva podle lesnických tabulek, hru na sběr semínek a řadu dalších aktivit.

Kvůli velmi chladnému počasí se účastníci odebrali zpět do učebny, kde mezi sebou diskutovali prezentované metody, vyměňovali si své zkušenosti a domlouvali si exkurze.

Zástupci realizátora prezentovali možnost nákupu vzdělávacích pomůcek pro testování v rámci budování kapacit MAP a byla dohodnuta spolupráce s některými účastníky workshopu.

Zapsala:
Zdenka Lněničková
výkonný manažer MAP ORP Podbořany